2023-11-07 Ert dnr: S2023/02226

Socialdepartementet
Enheten för socialtjänst och funktionshinderspolitik

s.remissvar@regeringskansliet.se

Friskolornas riksförbunds yttrande över promemorian Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn (Ds 2023:15)

Friskolornas riksförbund (förbundet) har getts möjlighet att lämna synpunkter på ovan rubricerad promemoria och får anföra följande.

Förbundets synpunkter

Förbundet lämnar synpunkter på de förslag som nedan anges och avstår i övrigt från synpunkter.

Kapitel 7 Anmälningsskyldighet vid kännedom om eller misstanke att barn far illa
Avsnitt 7.5.1 Det behöver förtydligas vilka som omfattas av anmälningsskyldigheten

Bedömning: Regleringen om vilka myndigheter och aktörer som enligt socialtjänstlagen är anmälningsskyldiga vid kännedom om eller misstanke att barn far illa är delvis otydlig och behöver förtydligas.
Förslag: Det ska i lag uttryckligen framgå att följande myndigheter och anställda hos sådana myndigheter samt yrkesverksamma är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.
– verksamheter som omfattas av skollagen och som berör barn,
– myndigheter inom hälso- och sjukvården och annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet,
– tandvården,
– den som fullgör uppgifter i verksamhet enligt lagstiftning om stöd och service till vissa funktionshindrade,
– medlare som fått uppdrag enligt föräldrabalken,
– Migrationsverket,
– Åklagarmyndigheten, och
– Ekobrottsmyndigheten.

Förbundet tillstyrker utredningens förslag om att tydliggöra anmälningsskyldigheten, vilket för skolväsendets del innebär förtydliganden i skollagen och patientsäkerhetslagen. Det kan bidra till att fler barn kommer till socialtjänstens kännedom i ett tidigare skede än idag.

Kapitel 8 Återkoppling till den som anmält oro för barn till en socialnämnd,
Avsnitt 8.4.1 Återkopplingens genomförande ska tydliggöras

Utredningens förslag: När socialnämnden informerar den som har gjort en anmälan om att en utredning har inletts, inte har inletts eller redan pågår ska detta göras skriftligen och, om det inte finns synnerliga skäl, inom 14 dagar efter det att anmälan har inkommit.

Utredningens bedömning: När säker digital informationsdelning tillåter det bör den skriftliga informationen (återkopplingen) som utgångspunkt ske digitalt.
Den skriftliga informationen bör, tillsammans med anmälan om oro för barnet, bli en del av barnets personakt (barnakt) hos berörd socialnämnd.
Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att utforma ett standardiserat formulär för den skriftliga informationen.
Samtliga myndigheter och andra aktörer som har rätt till återkoppling bör ta fram riktlinjer för hur den skriftliga informationen ska diarieföras när den har mottagits.

Förbundet delar utredningens beskrivning när det gäller bristen på återkoppling, vilket våra medlemmar lyfter som ett problem i kontakter med socialnämnd. Den föreslagna ordningen bör öka förutsättningarna för att återkoppling faktiskt kommer att ske. Förbundet tillstyrker därmed utredningens förslag om skriftlig återkoppling.

När det gäller sista stycket i utredningens bedömning om riktlinjer för hantering av den skriftliga informationen får förbundet dock upplysa om att fristående förskolor och skolor inte är myndigheter varför skyldigheten enligt 5 kapitlet offentlighets- och sekretesslagen att diarieföra de allmänna handlingar som antingen har inkommit till eller upprättats hos myndigheten inte gäller. Däremot är det naturligtvis viktigt att handlingar rörande elever hålls ordnade även om motsvarande uttryckliga krav inte gäller.

Kapitel 12 Socialnämndernas inhämtande av uppgifter avseende frågor om vårdnad, boende och umgänge
Avsnitt 12.5.2 Uppgiftsskyldighet för vissa verksamheter som avses i skollagen och anställda i sådan verksamhet och den föreslagna lydelsen av 6 kap. 20 c § föräldrabalken

Utredningens förslag: Verksamheter som avses i skollagen och som berör barn samt den som är anställd i sådan verksamhet och som har en uppgift som kan ha betydelse för bedömningen av en fråga om vårdnad, boende eller umgänge ska vara skyldiga att lämna sådana uppgifter på begäran av en socialnämnd som ska lämna upplysningar eller utföra en utredning enligt 6 kap. 19 eller 20 §§ föräldrabalken. Detsamma ska gälla när uppgifterna begärs av den som socialnämnden har utsett att utföra en utredning enligt 6 kap. 19 § föräldrabalken.

Uppgiftsskyldigheten ska inte gälla för en skolläkare, skolsköterska, psykolog eller kurator inom elevhälsan.

Förbundet tillstyrker förslaget om uppgiftsskyldighet, att socialtjänsten ges möjlighet att inhämta nödvändig information från olika aktörer för att bedöma vad som är barnets bästa i frågor om vårdnad, boende och umgänge samt att det ska gälla även vid avsaknad av vårdnadshavarens samtycke. Förbundet anser vidare att det är bra att personal inom elevhälsan är undantagen, skälen som anförts är rimliga och viktiga aspekter. Barn och elever måste kunna ha utrymme för att i förtroende kunna prata med dessa personer inom elevhälsan utan oro för att uppgifterna på grund av uppgiftsskyldighet ska komma att bli en del av en domstolsprocess.

Förbundet får även understryka vikten av det som utredningen också anger; För att få del av relevanta uppgifter är det viktigt att socialnämnderna är tydliga med på vilken grund uppgifterna efterfrågas samt vad som skulle kunna vara av betydelse att få veta i det enskilda fallet. Relevansen måste vara tydlig, särskilt då det ankommer ytterst på den som ska lämna ut uppgifter att avgöra vilka uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten.

För Friskolornas riksförbund

Ulla Hamilton

VD

Mariette Dennholt

Förbundsjurist